

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. **Етиен Херцел Леви**, вокален педагог в департамент „Музика” на
Нов български университет

*относно дисертационния труд на тема: „Влияние на инструменталната
музика върху вокалния джаз в периода между двете войни на ХХ век”,
представен за присъждане на научната и образователна степен
„доктор” на **Десислава Тилева**, преподавател по музикално-теоретични
дисциплини в НМУ „Любомир Пипков”, докторант на самостоятелна
подготовка в докторска програма „Музика” на НБУ, професионално
направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, с научен ръководител
проф. д-р Панайот Панайотов*

Дисертационният труд на Десислава Тилева е посветен на една изключително интересна и същевременно много трудна поради своята обширност тематика. Този труд се явява в един много важен момент, в който световната тенденция за подробно документиране и изучаване на този период, съвпада с изпълнителската репертоарна ориентация към него и това определя избора на темата на хабилитационния труд.

От моя гледна точка, той представлява методическо попадение и явление от особен интерес за нашата музикална култура и педагогика, плод на взаимодействието /съчетанието/ на задълбочени обширни теоретични познания, с богат музикално-сценичен, изпълнителски и преподавателски опит. Изследването е в обем от 118 страници, от които 104 стр. същински текст включващ в себе си увод, изложение от 5 глави със съответните подглави, заключение, справка за основните приноси на дисертационния труд; 5 страници използвана литература, съставена съвестно и впечатляваща с немалкия си обем – 67 източника както българска, така и чужда литература; 3 приложения с 6 диска художествено-творчески изпълнения; списък с песните, изпълнени от дисертанта и афиши от концертните изяви. Самото структуриране и оформление на разработката насочва към качествата прецизност, изчерпателност и висок професионализъм. Тези качества си проличават още от увода, в който изцяло съобразно с изискванията за подобен род изследване, много ясно и

основателно се излагат мотивите за избор на темата, очертава се обектът и предмета на изследването, конкретизират се целта и задачите.

- **Обект** на изследването е вокалната интерпретация в джаза и нейната еволюция до ерата на Бибоба включително.
- **Предмет** на изследването е импровизацията и вокалната имитация на различни музикални инструменти – аспекти на инструменталното начало във вокалния джаз.
- **Целта** на дисертационния труд е установяването и разглеждането на механизмите на взаимодействие между вокалния и инструменталния джаз.

Обособяват се шест задачи на изследването:

1. Мястото на музикалния материал от европейската класика в обособяването на популярната музика през 20-те и 30-те години, отъждествена с вокалния джаз. Класическата музика и вокалните групи – имитация и импровизация.
2. Разширяване на представите за произхода на блуса като един от основните източници на създаване на вокалното изпълнителство в джаза и тясната му връзка с негърското звукоизвличане.
3. Разглеждането на блус музиката като основа за по нататъшното развитие на джаза по отношение на формата и хармонията.
4. Зараждане и развитие на импровизаторските умения при джаз певците.
5. Скат техниката като основно средство за импровизация – възникване и разцвет.
6. Навлизането на инструментални джаз творби във вокалния джаз репертоар и на инструментални импровизационни техники във вокалната интерпретация – фактори за изравняване на ролите на вокалистите и инструменталистите в общото изпълнение.

За да представи колкото се може по-пълно развитието на вокалния блус и джаз в период от близо 50 години или по-точно до 6-тото десетилетие на 20 век, авторът на изследването изнася цикъл концерти, в които подборът на репертоара е на принципа на ярко открояване на спецификите на блуса и джаза, както и показването на по-нестандартни структурни и технически качества на някои от песните, и в които има доказано взаимодействие

между вокалния и инструменталния звук, като в някои от тях си проличава използването на човешки глас като вокален инструмент.

Както по-горе казах, изследването е в обем от 5 глави със съответните подглави.

В I глава авторката изследва историческите предпоставки за зараждането и развитието на джаза. Според нея те са от „технически, културологичен, естетически, психологически, търговски и чисто музикален характер” – цитат от авторката.

Във II глава докторанта анализира произхода на американския блус и неговия принос за зараждане на джаза. С един много човешки достъпен за всички нас език, авторът ни пренася в началните години на зараждащата се блус и джаз музика като паралелно разкрива и психологическата същност на епохата в която се създава тази изключителна култура, оставила траен отпечатък върху поколения музиканти и формираща техния начин на мислене, естетика и свобода на израз. Разбира се, импровизацията е главното изразно средство, изразител на тази свобода. Респектиран съм от изключителните познания на Десислава Тилева в областта както на класическата, така и на блус и джаз хармонията. С вещина и висок професионализъм, авторката анализира няколко произведения: „St. Louis Blues”, “Beate Street Blues”, “See, see Rider”, “Blue Monk”, “Straight No Chaser”, “Blus for Alice”, “Baby Won’t you please come home”, “Separation Blues”, в които тя показва широки теоретично-музикални познания и компетентности.

Изключително аналитично и с висока култура на поднасяне е разработена III глава на дисертационния труд с наименование „Изразни средства на блуса и вокалния джаз”. Авторката набляга на един много важен исторически момент, в който блусът и рагтаймът пресичат своите пътища и взаимодействайки си дават нещо съвсем ново на света, а именно ранният класически джаз. Много силно е влиянието на вокалния блус върху инструменталния джаз, като в един по-късен етап се налага понятието „вокален инструмент”, който в различните етапи на развитие на джаза носи нови изпълнителски техники и предизвикателства, вдъхновени от бурното развитие на джаза като изкуство и от използването на все повече инструменти в ансамблите. Отново е застъпена импровизацията като изразно средство, първоначално появило се в инструменталните

изпълнения и постепенно преминало във вокалните изяви. Основен фактор в навлизащото инструментално начало във вокалния джаз разбира се е скат техниката. В тази връзка Десислава Тилева обстойно проследява навлизането на инструменталния джаз репертоар с неговите специфики в мелодично и хармонично отношение във вокалния джаз. Тя изследва конкретната комбинация глас-инструмент, както в мелодично, така и в хармонично и тембрално отношение. Авторката обръща сериозно внимание не само на песенното творчество в европейската музика където то е неделима част от инструменталния съпровод без значение дали е клавирен или оркестров, но и в блуса, където обаче инструмента изпълнява двойна художествена функция, като в самата схема се получава диалог между глас и инструмент или така наречената и широко разпространена форма на „въпрос” и „отговор”, в която вокалната партия задава въпроса, а инструменталната продължавайки нейната мисъл отговаря. Тук е много важно да се отбележи за мелодиката в джаза, която се ръководи от подбора на изпълнителските средства и е основно в два вида – вокална и инструментална, като съществува и трети вид мелодика – тази на шумовите ефекти. Съчетанието на съгласни определя певческия маниер на чернокожите изпълнители в чието изпълнение изобилства от всякакъв род звуци – гърлени, „ръмжащи”, кратки подвиквания, глисанди, преминаване от музикални към разговорни интонации и други изразни средства, които са практически непознати в европейската музика. Като звукоизвличане всеки певец се стреми към постигането на такъв тон, който да му придаде ярка индивидуалност и да го различи от останалите му колеги.

Десислава Тилева е чудесен изпълнител, много добре подготвен и притежаващ широки познания в областта на вокалната педагогика, който с лекота използва музикално-теоретичната терминология, за да покаже колкото се може по-ясно проблематиката в разработената от нея тема. Изключително убедителни са музикалните примери в които отново изпъкват солидните познания и компетентности на докторанта, който с вещина анализира съответните произведения, показвайки тяхната структура, мелодична линия, променяща се хармония, ритмика, използването на блу тонове, инфлексия, както и сменящи се вокални техники за достигане на високо изпълнителско и импровизаторско майсторство и за по-пълно възприемане на музикалните произведения. Ето и някои от термините, описващи техниките, използвани в импровизацията:

- Guide Tones – основен, терцов или септимов тон на акорда, използван в мелодичната линия на солото, чрез който най-убедително се изяснява звучащия в момента акорд от хармоничната прогресия.
- Harmonic Generalization – изграждане на соло или част от него, посредством една единствена скала върху прогресия от диатонични акорди.
- Harmonic Specific – използване на специфични за звучащия в момента акорд скали.
- Motivic Development – различни методи на разработване или вариране на музикално построение – аугментация, диминуция.
- Leap At a Point of Chord Changes – мелодичен скок, по-голям от терца в момента на акордовата смяна.
- Embellishments – украшения
- Delayed Achievement – встъпление на фраза или отделен тон със закъснение.
- Choice Notes – избор на скала, отговаряща на звучащия в момента акорд.

Използването на човешкия глас като вокален инструмент в индивидуален план дава възможност за развитието му и в ансамблов като от този момент започва зараждането на вокалните групи. Авторката Десислава Тилева ни представя историческата епоха и предпоставките за развитието на вокалните ансамбли, като проследява и изтъква техния принос в популяризирането на джаза, използвайки много широк репертоарен диапазон. Една от първите вокални групи добила европейска и световна известност е „Комедиан хармонистс”, в която със задоволство изтъкваме присъствието на български музикант, невероятен тенор и изпълнител – Аспарух Лешников – Ари. Следват вокални групи, които имат съществен принос за развитието и постигането на вокално интерпретирана инструментална звучност. Това са американският мъжки квартет „Four Freshmen”, американските триа „Hi Lo’s” и „Lambert-Hendricks-Ross”, френския секстет „Double Six Paris”, френския октет „Swingle Singers” и др. „L, H and R” използват и налагат импровизационната техника, вокалийз във вокалните групи, като същата техника използват и ансамблите „New York Voices” /награда „Грами” за албум с „Каунт Бейзи оркестра” – 96г/ и „Manhattan Transfer” /с „Грами” за Bird land на Джо Завинул/. Разбира се, Десислава Тилева не пропуска

световни имена на групи, които непрекъснато се усъвършенстват и търсят нови възможности за художествено изразяване а именно „Сингърс ънлимитед“ и „Манхатън трансфер“, както и квартет „Нови“ от Полша - изпълнители, които имахме щастливата възможност да чуем и видим на българска сцена. Много ценна е препратката от световните изпълнения към изпълненията на българските джаз певци, които опирайки се на световния опит са достигнали до високо изпълнителско ниво, черпейки и от извора на българското народно творчество. Със своя начин на интерпретиране, тези певци са предизвикали възхищение в публиката и критиката не само на родна сцена, а и на международния подиум. Имена като Лиана Антонова, Светла Гостева, Емилия Маркова и създадената през 1984г. в Стара Загора вокална група „Траяна“ с ръководител композитора Кирил Годоров, са емблематични за родната сцена. По-късно преименуваната „Траяна“ във „Фолк скарт бенд“ се ориентира към световното актуално направление „Word music“ и със собствени разработки на фолклорна основа донася за България Grand Prix от световния конкурс за вокални групи, проведен през 1991г. в Йоханесбург.

В IV глава „Обогатяване на представите за вокалния звук“ авторката на дисертационния труд отправя поглед към новите тенденции във вокалния джаз, които са обвързани с инструменталното начало. Тя ги разглежда като резултат от усъвършенстването на разглежданите до момента изпълнителски изразни средства, вдъхновени от инструменталната практика. От една страна Десислава Тилева проследява отстъплението от академичното пеене, характерно и модерно за отминаващия суинг и все по навлизащото преминаване към натуралния звук, който се съобразява със създадените нови обстоятелства, по-конкретно с навлизането на електронизацията и развитието на микрофонната техника. Подчинявайки се на тези новости, имитационната практика във вокала се насочва главно към звука на синтезайзера. В това отношение дисертанта набляга на постиженията на някои от най-известните джаз певци, основни фигури във вокалния джаз, които са обединители на всички аспекти на инструменталното интерпретиране на гласа и инструменталния начин на музициране, а именно Ал Жеро и певецът с невероятен тембър и самобитна техника на изпълнение Боби Макферин, когото имахме възможност да чуем и в България за наша гордост в съвместно изпълнение с фолк-джаз формацията на доц. д-р Георги Петков. В търсенето на нови похвати и източници за изява на джаза и по-точно третирането на вокала

като инструмент, се посочва връзката му с Word music – музикално течение основаващо се на фолклора, където импровизационното начало е заложено като основен градивен елемент.

V-тата глава Десислава Тилева посвещава на един дял от науката, който както тя споделя, все още не присъства в академичните програми в България – така наречената социология на музиката и по-скоро един от нейните инструменти – така нареченото „генерационно махало”. Генерационното махало обхваща периодичните промени в модните музикални тенденции, които се създават от музикалната индустрия. Джазът също може и е редно да бъде изследван чрез генерационното махало.

От подробното разглеждане на дисертационния труд правим следните изводи:

1. Изложението е прецизирано, логично и последователно.
2. Теоретично-информационната част на дисертацията е представена изключително компетентно и изчерпателно. Отличава се с широк обхват на тематиката, задълбочено изучаване и осмисляне на степента на разработеност по темата на други изследователи.
3. Целенасочено и с чувство на отговорност към темата е използвана информация и литература както и лични разсъждения, тълкувания и анализи, говорещи за висока информираност и професионално ниво на поднасяне на нелекия по своята всеобхватност материал по темата.

Разбира се, тези факти спомагат много за издигане на разработената тема, както и нейната прегледност. В заключението са формулирани изводите от изследването, които са много важни и точно структурират основни за жанра проблеми. Изцяло и безрезервно приемам приносните моменти на дисертационния труд.

Дисертационният труд на Десислава Тилева представлява една изключително убедителна, теоретично аргументирана и практически блестящо защитена авторска концепция. Авторефератът е оформен съобразно всички стандартни изисквания, носител е на високостойностна информация и много точно отразява съдържанието на дисертацията.

Съдържателното и научно изпълнение на дисертационния труд напълно отговаря на всички изисквания за придобиване на научната и образователна степен „доктор”, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

Всичко анализирано и казано дотук ми дава пълното основание да предложа на почитаемото академично специализирано жури, да гласува за присъждане на научно-образователната степен „доктор” на Десислава Тилева.

10.09.2016г.

гр. София

Подпис:.....

/доц. Етиен Леви/

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. **Етиен Херцел Леви**, вокален педагог в департамент „Музика” на
Нов български университет

*относно дисертационния труд на тема: „Влияние на инструменталната
музика върху вокалния джаз в периода между двете войни на ХХ век”,
представен за присъждане на научната и образователна степен
„доктор” на **Десислава Тилева**, преподавател по музикално-теоретични
дисциплини в НМУ „Любомир Пипков”, докторант на самостоятелна
подготовка в докторска програма „Музика” на НБУ, професионално
направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, с научен ръководител
проф. д-р Панайот Панайотов*

Дисертационният труд на Десислава Тилева е посветен на една изключително интересна и същевременно много трудна поради своята обширност тематика. Този труд се явява в един много важен момент, в който световната тенденция за подробно документиране и изучаване на този период, съвпада с изпълнителската репертоарна ориентация към него и това определя избора на темата на хабилитационния труд.

От моя гледна точка, той представлява методическо попадение и явление от особен интерес за нашата музикална култура и педагогика, плод на взаимодействието /съчетанието/ на задълбочени обширни теоретични познания, с богат музикално-сценичен, изпълнителски и преподавателски опит. Изследването е в обем от 118 страници, от които 104 стр. същински текст включващ в себе си увод, изложение от 5 глави със съответните подглави, заключение, справка за основните приноси на дисертационния труд; 5 страници използвана литература, съставена съвестно и впечатляваща с немалкия си обем – 67 източника както българска, така и чужда литература; 3 приложения с 6 диска художествено-творчески изпълнения; списък с песните, изпълнени от дисертанта и афиши от концертните изяви. Самото структуриране и оформление на разработката насочва към качествата прецизност, изчерпателност и висок професионализъм. Тези качества си проличават още от увода, в който изцяло съобразно с изискванията за подобен род изследване, много ясно и

основателно се излагат мотивите за избор на темата, очертава се обектът и предмета на изследването, конкретизират се целта и задачите.

- **Обект** на изследването е вокалната интерпретация в джаза и нейната еволюция до ерата на Бибоба включително.
- **Предмет** на изследването е импровизацията и вокалната имитация на различни музикални инструменти – аспекти на инструменталното начало във вокалния джаз.
- **Целта** на дисертационния труд е установяването и разглеждането на механизмите на взаимодействие между вокалния и инструменталния джаз.

Обособяват се шест задачи на изследването:

1. Мястото на музикалния материал от европейската класика в обособяването на популярната музика през 20-те и 30-те години, отъждествена с вокалния джаз. Класическата музика и вокалните групи – имитация и импровизация.
2. Разширяване на представите за произхода на блуса като един от основните източници на създаване на вокалното изпълнителство в джаза и тясната му връзка с негърското звукоизвличане.
3. Разглеждането на блус музиката като основа за по нататъшното развитие на джаза по отношение на формата и хармонията.
4. Зараждане и развитие на импровизаторските умения при джаз певците.
5. Скат техниката като основно средство за импровизация – възникване и разцвет.
6. Навлизането на инструментални джаз творби във вокалния джаз репертоар и на инструментални импровизационни техники във вокалната интерпретация – фактори за изравняване на ролите на вокалистите и инструменталистите в общото изпълнение.

За да представи колкото се може по-пълно развитието на вокалния блус и джаз в период от близо 50 години или по-точно до 6-тото десетилетие на 20 век, авторът на изследването изнася цикъл концерти, в които подборът на репертоара е на принципа на ярко открояване на спецификите на блуса и джаза, както и показването на по-нестандартни структурни и технически качества на някои от песните, и в които има доказано взаимодействие

между вокалния и инструменталния звук, като в някои от тях си проличава използването на човешки глас като вокален инструмент.

Както по-горе казах, изследването е в обем от 5 глави със съответните подглави.

В I глава авторката изследва историческите предпоставки за зараждането и развитието на джаза. Според нея те са от „технически, културологичен, естетически, психологически, търговски и чисто музикален характер” – цитат от авторката.

Във II глава докторанта анализира произхода на американския блус и неговия принос за зараждане на джаза. С един много човешки достъпен за всички нас език, авторът ни пренася в началните години на зараждащата се блус и джаз музика като паралелно разкрива и психологическата същност на епохата в която се създава тази изключителна култура, оставила траен отпечатък върху поколения музиканти и формираща техния начин на мислене, естетика и свобода на израз. Разбира се, импровизацията е главното изразно средство, изразител на тази свобода. Респектиран съм от изключителните познания на Десислава Тилева в областта както на класическата, така и на блус и джаз хармонията. С вещина и висок професионализъм, авторката анализира няколко произведения: „St. Louis Blues”, “Beate Street Blues”, “See, see Rider”, “Blue Monk”, “Straight No Chaser”, “Blus for Alice”, “Baby Won’t you please come home”, “Separation Blues”, в които тя показва широки теоретично-музикални познания и компетентности.

Изключително аналитично и с висока култура на поднасяне е разработена III глава на дисертационния труд с наименование „Изразни средства на блуса и вокалния джаз”. Авторката набляга на един много важен исторически момент, в който блусът и рагтаймът пресичат своите пътища и взаимодействайки си дават нещо съвсем ново на света, а именно ранният класически джаз. Много силно е влиянието на вокалния блус върху инструменталния джаз, като в един по-късен етап се налага понятието „вокален инструмент”, който в различните етапи на развитие на джаза носи нови изпълнителски техники и предизвикателства, вдъхновени от бурното развитие на джаза като изкуство и от използването на все повече инструменти в ансамблите. Отново е застъпена импровизацията като изразно средство, първоначално появило се в инструменталните

изпълнения и постепенно преминало във вокалните изяви. Основен фактор в навлизащото инструментално начало във вокалния джаз разбира се е скат техниката. В тази връзка Десислава Тилева обстойно проследява навлизането на инструменталния джаз репертоар с неговите специфики в мелодично и хармонично отношение във вокалния джаз. Тя изследва конкретната комбинация глас-инструмент, както в мелодично, така и в хармонично и тембрално отношение. Авторката обръща сериозно внимание не само на песенното творчество в европейската музика където то е неделима част от инструменталния съпровод без значение дали е клавирен или оркестров, но и в блуса, където обаче инструмента изпълнява двойна художествена функция, като в самата схема се получава диалог между глас и инструмент или така наречената и широко разпространена форма на „въпрос” и „отговор”, в която вокалната партия задава въпроса, а инструменталната продължавайки нейната мисъл отговаря. Тук е много важно да се отбележи за мелодиката в джаза, която се ръководи от подбора на изпълнителските средства и е основно в два вида – вокална и инструментална, като съществува и трети вид мелодика – тази на шумовите ефекти. Съчетанието на съгласни определя певческия маниер на чернокожите изпълнители в чието изпълнение изобилства от всякакъв род звуци – гърлени, „ръмжащи”, кратки подвиквания, глисанди, преминаване от музикални към разговорни интонации и други изразни средства, които са практически непознати в европейската музика. Като звукоизвличане всеки певец се стреми към постигането на такъв тон, който да му придаде ярка индивидуалност и да го различи от останалите му колеги.

Десислава Тилева е чудесен изпълнител, много добре подготвен и притежаващ широки познания в областта на вокалната педагогика, който с лекота използва музикално-теоретичната терминология, за да покаже колкото се може по-ясно проблематиката в разработената от нея тема. Изключително убедителни са музикалните примери в които отново изпъкват солидните познания и компетентности на докторанта, който с вещина анализира съответните произведения, показвайки тяхната структура, мелодична линия, променяща се хармония, ритмика, използването на блу тонове, инфлексия, както и сменящи се вокални техники за достигане на високо изпълнителско и импровизаторско майсторство и за по-пълно възприемане на музикалните произведения. Ето и някои от термините, описващи техниките, използвани в импровизацията:

- Guide Tones – основен, терцов или септимов тон на акорда, използван в мелодичната линия на солото, чрез който най-убедително се изяснява звучащия в момента акорд от хармоничната прогресия.
- Harmonic Generalization – изграждане на соло или част от него, посредством една единствена скала върху прогресия от диатонични акорди.
- Harmonic Specific – използване на специфични за звучащия в момента акорд скали.
- Motivic Development – различни методи на разработване или вариране на музикално построение – аугментация, диминуция.
- Leap At a Point of Chord Changes – мелодичен скок, по-голям от терца в момента на акордовата смяна.
- Embellishments – украшения
- Delayed Achievement – встъпление на фраза или отделен тон със закъснение.
- Choice Notes – избор на скала, отговаряща на звучащия в момента акорд.

Използването на човешкия глас като вокален инструмент в индивидуален план дава възможност за развитието му и в ансамблов като от този момент започва зараждането на вокалните групи. Авторката Десислава Тилева ни представя историческата епоха и предпоставките за развитието на вокалните ансамбли, като проследява и изтъква техния принос в популяризирането на джаза, използвайки много широк репертоарен диапазон. Една от първите вокални групи добила европейска и световна известност е „Комедиан хармонистс“, в която със задоволство изтъкваме присъствието на български музикант, невероятен тенор и изпълнител – Аспарух Лешников – Ари. Следват вокални групи, които имат съществен принос за развитието и постигането на вокално интерпретирана инструментална звучност. Това са американският мъжки квартет „Four Freshmen“, американските триа „Hi Lo’s“ и „Lambert-Hendricks-Ross“, френския секстет „Double Six Paris“, френския октет „Swingle Singers“ и др. „L, H and R“ използват и налагат импровизационната техника, вокалийз във вокалните групи, като същата техника използват и ансамблите „New York Voices“ /награда „Грами“ за албум с „Каунт Бейзи оркестра“ – 96г/ и „Manhattan Transfer“ /с „Грами“ за Bird land на Джо Завинул/. Разбира се, Десислава Тилева не пропуска

световни имена на групи, които непрекъснато се усъвършенстват и търсят нови възможности за художествено изразяване а именно „Сингърс ънлимитед“ и „Манхатън трансфер“, както и квартет „Нови“ от Полша - изпълнители, които имахме щастливата възможност да чуем и видим на българска сцена. Много ценна е препратката от световните изпълнения към изпълненията на българските джаз певци, които опирайки се на световния опит са достигнали до високо изпълнителско ниво, черпейки и от извора на българското народно творчество. Със своя начин на интерпретиране, тези певци са предизвикали възхищение в публиката и критиката не само на родна сцена, а и на международния подиум. Имена като Лиана Антонова, Светла Гостева, Емилия Маркова и създадената през 1984г. в Стара Загора вокална група „Траяна“ с ръководител композитора Кирил Годоров, са емблематични за родната сцена. По-късно преименуваната „Траяна“ във „Фолк скарт бенд“ се ориентира към световното актуално направление „Word music“ и със собствени разработки на фолклорна основа донася за България Grand Prix от световния конкурс за вокални групи, проведен през 1991г. в Йоханесбург.

В IV глава „Обогатяване на представите за вокалния звук“ авторката на дисертационния труд отправя поглед към новите тенденции във вокалния джаз, които са обвързани с инструменталното начало. Тя ги разглежда като резултат от усъвършенстването на разглежданите до момента изпълнителски изразни средства, вдъхновени от инструменталната практика. От една страна Десислава Тилева проследява отстъплението от академичното пеене, характерно и модерно за отминаващия суинг и все по навлизащото преминаване към натуралния звук, който се съобразява със създадените нови обстоятелства, по-конкретно с навлизането на електронизацията и развитието на микрофонната техника. Подчинявайки се на тези новости, имитационната практика във вокала се насочва главно към звука на синтезайзера. В това отношение дисертанта набляга на постиженията на някои от най-известните джаз певци, основни фигури във вокалния джаз, които са обединители на всички аспекти на инструменталното интерпретиране на гласа и инструменталния начин на музициране, а именно Ал Жеро и певецът с невероятен тембър и самобитна техника на изпълнение Боби Макферин, когото имахме възможност да чуем и в България за наша гордост в съвместно изпълнение с фолк-джаз формацията на доц. д-р Георги Петков. В търсенето на нови похвати и източници за изява на джаза и по-точно третирането на вокала

като инструмент, се посочва връзката му с Word music – музикално течение основаващо се на фолклора, където импровизационното начало е заложено като основен градивен елемент.

V-тата глава Десислава Тилева посвещава на един дял от науката, който както тя споделя, все още не присъства в академичните програми в България – така наречената социология на музиката и по-скоро един от нейните инструменти – така нареченото „генерационно махало”. Генерационното махало обхваща периодичните промени в модните музикални тенденции, които се създават от музикалната индустрия. Джазът също може и е редно да бъде изследван чрез генерационното махало.

От подробното разглеждане на дисертационния труд правим следните изводи:

1. Изложението е прецизирано, логично и последователно.
2. Теоретично-информационната част на дисертацията е представена изключително компетентно и изчерпателно. Отличава се с широк обхват на тематиката, задълбочено изучаване и осмисляне на степента на разработеност по темата на други изследователи.
3. Целенасочено и с чувство на отговорност към темата е използвана информация и литература както и лични разсъждения, тълкувания и анализи, говорещи за висока информираност и професионално ниво на поднасяне на нелекия по своята всеобхватност материал по темата.

Разбира се, тези факти спомагат много за издигане на разработената тема, както и нейната прегледност. В заключението са формулирани изводите от изследването, които са много важни и точно структурират основни за жанра проблеми. Изцяло и безрезервно приемам приносните моменти на дисертационния труд.

Дисертационният труд на Десислава Тилева представлява една изключително убедителна, теоретично аргументирана и практически блестящо защитена авторска концепция. Авторефератът е оформен съобразно всички стандартни изисквания, носител е на високостойностна информация и много точно отразява съдържанието на дисертацията.

Съдържателното и научно изпълнение на дисертационния труд напълно отговаря на всички изисквания за придобиване на научната и образователна степен „доктор”, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

Всичко анализирано и казано дотук ми дава пълното основание да предложа на почитаемото академично специализирано жури, да гласува за присъждане на научно-образователната степен „доктор” на Десислава Тилева.

10.09.2016г.

гр. София

Подпис:.....

/доц. Етиен Леви/